

שם הכלי: כלים למדידת יכולת הפקת משמעות מטקסט:

1. מבחן ברזניץ, לבחינת יכולת הבנת הנקרא
2. מבחן ברזניץ, (1982): שאלון מקוצר למבחני אורתור ושגב (1970)

פוח בשנת: 1982

1	מטרת הכלי	לבחון יכולת הבנת הנקרא
2	סוג כלי המחקר	מבחנים
3	אוכלוסיית היעד	המבחן הראשון מותאם לחינוך הרגיל ולתלמידים עם לקויות למידה. הטקסטים במבחן הינם בדרגות קושי המתאימים לכיתות ב-ו. המבחן השני הועבר לתלמידים עם לקויות למידה
4	אופי הדיווח	מבחנים "רבי ברירה" ("אמריקאים")
5	מבנה הכלי	מבחן 1: הטקסט שנבחר – "רמי רוצה להיות גבוה" היה ברמת כיתה ב וכלל 109 מילים. לאחריו הופיעו השאלות. 3 השאלות הראשונות נגעו באיתור פרטים כדוגמת השאלה- "באיזה מקום השקה רמי את עצמו?". 2 הנותרות נגעו בהסקת מסקנות כדוגמת השאלה- "איך הגיע רמי למסקנה שכדאי לו להשקות את עצמו?". על הנבחים היה להקיף בעיגול את התשובה הנכונה מתוך ארבעת התשובות האפשריות. מבחן 2: במבחן הוצגו שאלות בהן משפטים מורכבים מהם יש להסיק את התשובה, כאשר היה על הנבחים להקיף את התשובה הנכונה מבין הארבע. דוגמא לשאלה: "לכל החברים יש שעון ורק ליעקב אין. יצא יעקב לשחק עם חבריו והגיע הביתה בשעה שש לפנות ערב, כפי שביקשה אימו. כיצד ידע יעקב את השעה?" א. הסתכל בשעונו ב. שאל אחד מחבריו ג. שאל את אימו. ד. האזין לחדשות הבקר
6	סוג סולם המדידה	ציון ניתן על פי אחוזי הדיוק.
7	סוג פריטים	פריטי רב-ברירה ("מבחן אמריקאי")
8	אורך הכלי	מבחן 1: 5 שאלות מבחן 2: 6 שאלות
9	התאמות לאוכלוסייה	התאמות מיוחדות שנערכו לטובת הנבחים היו הגדלה של הכתב לגופן 20 (David), מתן עזרה במעקב אצבע אחר הטקסטים והפניית הנבחים לאזור בו מופיעה התשובה לשאלה. זאת מאחר ולא נבחנו יכולות ההתמצאות בדף ומיומנויות העבודה של הבנת הנקרא אלא יכולת הבנה והפקת משמעות מהמילים שנקראו.
10	מהימנות ותקיפות	לא צוינו

רשימת מחקרי קרן של"ם אשר עשו שימוש בכלי:

מק"ט	שם המחקר
49	פרופ' שונית רייטר, גב' אביבית שינגרוס, ד"ר מיכל שני (2011). "לקרוא את העולם" - הזדמנות שנייה בלימוד קריאה: השפעתה של תכנית התערבות אוריינית על מיומנות הקריאה ומתוך כך, איכות החיים של בוגרים עם מגבלה קוגניטיבית. אונ' חיפה.

הפקת משמעות מטקסט – מבחן ברזניץ'

מבחן 1:

רמי רוצה להיות גבוה (ספור מנקד)

שתל רמי שתיל בחצר ביתו. יום יום השקה רמי את השתיל הקטן. יום יום עדר את האדמה וטפל בשתיל באהבה השתיל הלך וגדל הלך ורחב, עד שהגיע לחלון ביתו של רמי. "אמא!" קרא רמי בשמחה, "בקרוב יהיה לנו עץ גדול, שנגיע עד השמים!"

הסתכלה אמא בעץ ואמרה: "טפלת יפה בשתיל וזהו שפךך!"

למחרת יצא רמי להשקות את השתיל שלו, אך אחר לשוב לביתו.

"רמי שוב מהר הביתה!" קראה אמא. היא הביטה בעד החלון וראתה דבר מוזר: ליד השתיל עמד רמי והשקה את עצמו. "רמי מדוע אתה עושה את הדבר הזה?" שאלה אמא. "גם אני רוצה לגדל בדיוק כמו השתיל," השיב רמי והניע את ראשו הקטב.

רמי רוצה להיות גבוה

1. לאיזה גבה הגיע העץ?

א. לגבה השתיל הקטן

ב. לגבה חלון ביתו של רמי

ג. לגבה השמים.

ד. לגבה של רמי.

2. מה עשתה אמא, כשאחר רמי לחזור הביתה?

א. יצאה החוצה לחפש אותו.

ב. קראה לו לחזור הביתה.

ג. כעסה עליו.

ד. אמרה לו שיקבל שפר.

3. באיזה מקום השקה רמי את עצמו?

א. ליד אמא.

ב. באמבטיה.

ג. בחלון.

ד. ליד השתיל.

4. רָמִי רָצָה לְהַשְׁקוֹת אֶת עֶצְמוֹ

א. כָּדִי לְהִיזֹת גְּבוּהָ.

ב. כָּדִי לְהַרְטִיב אֶת רֹאשׁוֹ.

ג. כָּדִי לַעֲשׂוֹת דָּבָר מוֹזָר.

ד. כָּדִי לְאַחֵר לְבֵיתוֹ.

5. אֵיךְ הִגִּיעַ רָמִי לַמִּסְקָנָה שֶׁכָּדֵאִי לוֹ לְהַשְׁקוֹת אֶת עֶצְמוֹ?

א. כִּי הָיָה לוֹ חֵם.

ב. הוּא רָאָה שֶׁהָעֵץ צָמָח.

ג. אִמָּא אָמְרָה לוֹ.

ד. הוּא הִבִּיט בְּעֵד הַחֲלוֹן.

מדדים כמותיים

חישובים

אחוז הדיוק _____

חישוב אחוז הדיוק

סה"כ ההצלחות $\times 100$

מספר השאלות (5)

מבחן 2: מבחן הבנת הנקרא

נוסח מקוצר – ברזניץ (1982) למבחני אורתר ושגב (1970)

1. אחד מן הדברים האלה יש לכל אוטו. מהו הדבר הזה?

א. גלגל	ב. נוסעים
ג. סבוב	ד. משא

2. לפועלים העובדים בקטיוף קשה מאד לקטוף את הפרי שבפראשי

העצים. מדוע?

א. כי פרות אלה כבדים מאד	ב. כי פרות אלה על הענפים
הגבוהים	
ג. כי פרות אלה קרובים לאדמה	ד. כי יש עליהם קוצים רבים

3. בחלון הראווה של חנות ראינו חליפה יפה. מה מוכרים בחנות זו?

א. בגדים	ב. נעלים
ג. ממתקים	ד. פרחים

4. הרקפת פורחת בין הסלעים, הנרקיס פורח בבצה, והסביון – בשדה.

ילדים הלכו לבצה וראו בה פרחים. מה הפרחים שראו?

א. סביונים	ב. כלניות
ג. רקפות	ד. נרקיסים

5. המים בקומקום רתחו ואמא מזגה תה לכוסות. ליוסי בין השתיים
עשרה היה קשה להחזיק את הכוס בידו. מדוע?

- א. כי יוסים היה חלש
ב. כי הכוס הייתה חמה
ג. כי הכוס הייתה כבדה
ד. כי יוסי היה קטן

6. לכל החברים יש שעון ורק ליעקוב אין. יצא יעקב לשחק עם חבריו
והגיע הביתה בשעה שש לפנות ערב, כפי שבקשה אמו. כיצד ידע
יעקב את השעה?

- א. הסתכל בשעונו
ב. שאל את אמו
ג. שאל אחד מחבריו
ד. האזין לחדשות הבקר

מדדים כמותיים

חישובים

אחוז הדיוק _____

חישוב אחוז הדיוק

סה"כ ההצלחות $\times 100$

מספר השאלות (6)